

Kompetence - Letland

Den originale sprogudgave af denne side [\[lv\]](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?
- 2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?
  - 2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?
  - 2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)
    - 2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence
    - 2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen
      - 2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?
      - 2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?
      - 2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?
- 3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

Civilretsplejeloven sikrer enhver fysisk eller juridisk persons ret til domstolsbeskyttelse for at forsvare deres borgerlige rettigheder, hvis disse er blevet krænkede eller anfægtet, og til domstolsbeskyttelse af enhver interesse, som er sikret ved lov. Som hovedregel kan alle tvister på det civile område behandles af en domstol i overensstemmelse med de almindelige retsprocedurer. I særlige tilfælde, og kun hvor dette specifikt er anført i lovgivningen, kan civile tvister afgøres efter andre udenretslige procedurer. Retten kan også, hvis der er lovhjemmel herfor, behandle sager om fordringer, der indbringes af fysiske og juridiske personer, og som efter deres beskaffenhed ikke er civile sager. Det er under alle omstændigheder domstolen eller dommeren, der afgør, hvor en sag skal behandles. Hvis domstolen eller dommeren er af den opfattelse, at et spørgsmål ikke kan indbringes for retten, fremgår det af afgørelsen herom, hvilket organ der så har kompetence til at behandle sagen.

Der er ingen særlige domstole i Letland, som behandler bestemte former for civile sager. De almindelige regler om domstolskompetence indeholder imidlertid visse undtagelser, der bestemmer niveauet for den ret, som skal behandle sagen i første instans.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Civile sager realitetsbehandles i retten i første instans på det pågældende sted med undtagelse af bestemte sager, som ifølge lovgivningen behandles af regionale domstole.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Sager kan ikke realitetsbehandles af en højere instans, før de har været behandlet af en lavere instans. Retten i første instans for civilretlige sager er distriktsdomstolen eller byretten (*rajona (pilsētas) tiesa*) eller den regionale domstol (*apgabaltiesa*), som har kompetence i den pågældende sag. Civilretlige sager realitetsbehandles af den domstol, der har den saglige og stedlige kompetence.

Hvis en sag henhører under domstolenes kompetence, behandles den som hovedregel af distriktsdomstolen eller af byretten med undtagelse af visse sager, som ifølge lovgivningen behandles af den regionale domstol. Følgende sager behandles i første instans af den regionale domstol:

- tvister om ejendomsret til fast ejendom, undtagen sager om bodeling ved separation og skilsmisse
- sager om beskyttelse af patentrettigheder, varemærker og geografiske oprindelsesbetegnelser
- sager om kreditinstitutioners insolvens og opløsning

Hvis der i forbindelse med en enkelt sag fremsættes flere krav, hvoraf nogle hører under distriktsdomstolen eller byretten og andre under den regionale domstol, eller hvor et modkrav, som henhører under en regional domstols kompetence, er blevet indbragt for en distriktsdomstol eller byret, behandles sagen af en regionaldomstol.

Civilretlige sager, der omfatter statshemmeligheder, behandles af regionaldomstolen i Riga (*Rīgas apgabaltiesa*) som første instans.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

Civilretlige sager behandles af forskellige domstole i første instans i henhold til domstolenes saglige kompetence, idet civilretlige sager klassificeres efter sagstypen og fordringens karakter. Alligevel har domstole på samme niveau deres egen stedlige kompetence.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Ifølge hovedreglen om stedlig kompetence indbringes en fordring mod en fysisk person for den domstol, der har kompetence i den retskreds, hvor den pågældende person har bopæl (civilretsplejelovens artikel 26). En fordring mod en juridisk person indbringes for domstolen i den retskreds, hvor den juridiske person har hjemsted. Det betyder, at der ved tildelingen af kompetence i første instans tages hensyn til såvel den saglige kompetence som reglerne om stedlig kompetence.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Civilretsplejeloven indeholder ligeledes undtagelser fra reglerne om stedlig kompetence vedrørende civilretlige sager, hvorved en fordringshaver kan vælge at indbringe en sag efter de almindelige regler om stedlig kompetence, dvs. enten at indbringe den for den domstol, hvor sagsøgte bor eller har vedtægtsmæssigt hjemsted, eller for en anden domstol i første instans på samme niveau, som i loven er angivet som en alternativ domstol.

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Fordringer mod en sagsøgt, som ikke har fast bopæl, indbringes for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte faktisk har bopæl.

Hvis sagsøgtes faktiske bopæl er ukendt, eller hvis sagsøgte ikke har fast bopæl i Letland, indbringes fordringen for domstolen i den retskreds, hvor sagsøgtes eventuelle faste ejendom er beliggende, eller hvor sagsøgte senest havde bopæl.

I visse situationer, der er nærmere anført i lovgivningen, har sagsøgeren visse rettigheder med hensyn til at vælge at indbringe en sag for enten en domstol, der bestemmes af sagsøgtes faste bopæl eller vedtægtsmæssige hjemsted, eller en alternativ domstol.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Reglerne for, hvilke valg sagsøgeren har med hensyn til kompetence, findes i civilretsplejelovens artikel 28, som indeholder nærmere oplysninger om sagstyper, og om hvilke alternative domstole en fordring kan indbringes for:

- Sager vedrørende en juridisk persons datterselskabs eller repræsentationskontors aktiviteter kan ligeledes indbringes for den domstol, der har stedlig kompetence med hensyn til datterselskabet eller repræsentationskontoret.
- Sager vedrørende betaling af underholdsbidrag eller fastsættelse af faderskab kan ligeledes indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl.

- Sager vedrørende personskade (civilretsplejelovens artikel 2347-2353), som har medført invaliditet, andre men eller til den pågældende persons død, kan også indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl, eller hvor skaden blev påført.
- Sager vedrørende skader, der er påført af en fysisk eller juridisk persons ejendom, kan også indbringes for en domstol i den retskreds, hvor skaden blev påført.
- Sager vedrørende generhvervelse af ejendom eller godtgørelse af værdien af en sådan ejendom kan ligeledes indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl.
- Søretlige fordringer kan ligeledes indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgtes skib blev beslaglagt.
- Sager mod flere sagsøgte, der har bopæl eller opholder sig forskellige steder, kan indbringes for en domstol i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl eller vedtægtsmæssigt hjemsted.
- Sager vedrørende skilsmisse eller annullering af ægteskab kan indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl, hvis:
  - der er mindreårige, som bor hos sagsøgeren
  - en af de parter, der ansøger om skilsmisse, afsøger fængselsstraf
  - en af de parter, der ansøger om skilsmisse, har ukendt bopælsadresse eller bor i udlandet.
- Sager vedrørende et ansættelsesforhold kan ligeledes indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren har bopæl eller arbejdssted.

Hvis en sagsøger i ovennævnte sager ikke har fast bopæl, kan fordringer indbringes for en domstol i den retskreds, hvor sagsøgeren faktisk opholder sig.

Endvidere er der fastsat bestemmelse om enekompetence i civilretlige sager, og denne bestemmelse tilsidesætter ikke blot den almindelige stedlige kompetence, men ligeledes enhver anden form for stedlig kompetence. Sagstypen er afgørende for tildelingen af kompetence i følgende sager:

Sager vedrørende ejendomsrettigheder og enhver anden form for rettighed til fast ejendom samt dertil knyttede rettigheder eller sager vedrørende indførelse eller fjernelse af sådanne rettigheder i tingbogen og udelukkelse af sådanne rettigheder fra det beskrivende skøde indbringes for en domstol i den retskreds, hvor den pågældende ejendom er beliggende.

Fordringer mod dødsbo i tilfælde, hvor der ikke er kendskab til arvinger, som er bekræftet, eller som har vedgået arven, indbringes for en domstol i den retskreds, hvor den afdøde havde bopæl eller faktisk opholdssted. Hvis vedkommendes bopæl eller faktiske opholdssted ikke var i Letland eller var ukendt, indbringes fordringen for en domstol i den retskreds, hvor ejendommen eller dele heraf er beliggende.

Enekompetence kan ligeledes være fastsat i anden lovgivning.

Nedenstående bestemmelser finder også anvendelse på sager, som er omfattet af særlige retsprocedurer:

Begæring vedrørende adoptionsgodkendelse indgives til en domstol i den retskreds, hvor adoptanten har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor adoptanten faktisk opholder sig, mens begæring om ophævelse af adoption indgives til en domstol i den retskreds, hvor ansøgeren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig.

Begæring fra en udlænding eller en person, der bor i udlandet, vedrørende adoptionsgodkendelse indgives til en domstol i den retskreds, hvor adoptivbarnet har bopæl, men hvis adoptivbarnet er anbragt uden for hjemmet, indgives begæringen til en domstol i den retskreds, hvor adoptivbarnet er anbragt i pleje (civilretsplejelovens artikel 259, stk. 2).

Begæring om at få en persons handleevne begrænset, fordi vedkommende er psykisk syg eller har andre sundhedsproblemer, indgives til en domstol i den retskreds, hvor den pågældende person har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor den pågældende person faktisk har bopæl. Hvis den pågældende person er anbragt på et behandlingssted, indgives begæringen til en domstol i den retskreds, hvor behandlingsstedet er beliggende (civilretsplejelovens artikel 264).

- Begæring om at få en persons handleevne begrænset og om at få sat en person under værgemål som følge af vedkommendes udsvævende eller ødsle levevis eller overdrevne forbrug af alkohol eller andre rusmidler indgives til en domstol i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor vedkommende faktisk opholder sig (civilretsplejelovens artikel 271).
- Sager vedrørende formueforvaltning for en fraværende person eller en person, der er meldt savnet, indbringes for en domstol i den retskreds, hvor den savnede eller fraværende senest havde bopæl (civilretsplejelovens artikel 278).

- Begæringer om at få erklæret en person, der er meldt savnet, død indgives til en domstol i den retskreds, hvor vedkommende senest havde bopæl (civilretsplejelovens artikel 282).
- Begæringer om at få fastlagt juridiske kendsgerninger indgives til en domstol i den retskreds, hvor ansøgeren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig (civilretsplejelovens artikel 290).
- Begæringer om ophævelse af rettigheder til fast ejendom indgives til en domstol i den retskreds, hvor ejendommen er beliggende. Hvis begæringen omhandler ophævelse af andre rettigheder, indgives den til en domstol i den retskreds, hvor ansøgeren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor ansøgeren faktisk opholder sig, eller i tilfælde af juridiske personer det vedtægtsmæssige hjemsted, medmindre andet er foreskrevet i lovgivningen (civilretsplejelovens artikel 294, stk. 2).
- Begæringer om ophævelse af mistede, stjålne eller ødelagte dokumenter og fornyelse af rettigheder knyttet til sådanne dokumenter indgives til en domstol i den retskreds, som betalingsadressen på dokumentet er knyttet til, eller hvis betalingsadressen er ukendt, til en domstol i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig, eller hvis skyldner er en juridisk person til dennes vedtægtsmæssige hjemsted. Hvis skyldnerens faktiske bopæl eller vedtægtsmæssige hjemsted også er ukendt, indgives begæringen til en domstol i den retskreds, hvor dokumentet er udstedt (civilretsplejelovens artikel 299).
- Begæringer om tilbagekøb af fast ejendom indgives til en domstol i den retskreds, hvor den faste ejendom, der er genstand for tilbagekøbet, er beliggende (civilretsplejelovens artikel 336).
- En domstol i den retskreds, hvor skyldneren har sit vedtægtsmæssige hjemsted, træffer afgørelse vedrørende begæringer om foranstaltninger til sikring af et krav (Civilretsplejelovens artikel 341¹).

Sager vedrørende en juridisk persons insolvens indbringes for en domstol i den retskreds, hvor skyldneren har sit vedtægtsmæssige hjemsted. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning nr. [1346/2000](#) indbringes for en domstol i den retskreds, hvor omdrejningspunktet for skyldnerens hovedinteresser er. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 2, indbringes imidlertid for en domstol i den retskreds, hvor skyldnerens "forretningssted" er, jf. definitionen i artikel 2, litra h), i ovennævnte forordning (civilretsplejelovens artikel 363¹).

Sager vedrørende en fysisk persons insolvens indbringes for en domstol i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning nr. [1346/2000](#) indbringes for en domstol i den retskreds, hvor omdrejningspunktet for skyldnerens hovedinteresser er. Sager om indledning af insolvensbehandling i henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 2, indbringes imidlertid for en domstol i den retskreds, hvor skyldnerens "forretningssted" er, jf. definitionen i artikel 2, litra h), i ovennævnte forordning (civilretsplejelovens artikel 363²²).

Sager vedrørende insolvens eller opløsning af kreditinstitutioner indbringes for en domstol i den retskreds, hvor kreditinstitutionen har sit vedtægtsmæssige hjemsted (civilretsplejelovens artikel 364).

- Arbejdsgivere kan indgive begæring om at få erklæret en strejke eller strejkevarsling ulovlig ifølge loven om strejker og i henhold til den deri fastlagte procedure. Begæringer om at få erklæret en strejke eller strejkevarsling ulovlig indgives til en domstol i den retskreds, hvor strejken skal finde sted (civilretsplejelovens artikel 390).
- Tillidsrepræsentanter kan indgive begæring om at få erklæret en lockout eller varsling om lockout ulovlig ifølge loven om arbejdskonflikter og i henhold til den deri fastlagte procedure. Begæringer om at få erklæret en lockout eller en varsling om lockout ulovlig indgives til en domstol i den retskreds, hvor lockouten skal finde sted (civilretsplejelovens artikel 394¹).

Sager om inddrivelse af ubestridte fordringer (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

- Begæringer om frivilligt salg af fast ejendom på auktion med domstolen som mellemed indgives til distrikts- eller byretten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende (civilretsplejelovens artikel 395).
- Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte pengekrav eller krav om tilbagelevering af løsøre eller tvangsfuldbyrdelse af fordringer i henhold til kontrakt, som er sikret ved håndpant sætning, indgives til tinglysningskontoret ved den distriktsdomstol eller byret, som er beliggende i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, i mangel af oplysninger herom, hvor skyldneren faktisk opholder sig (civilretsplejelovens artikel 403, stk. 1).
- Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer i henhold til et pantebrev i fast ejendom eller i henhold til en forpligtelse om at frigøre eller tilbagelevere leaset eller lejet fast ejendom, indgives til tinglysningskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor den faste ejendom er beliggende. Hvis en forpligtelse er sikret ved pant i flere faste ejendomme, og begæringen henhører under tinglysningskontorerne ved forskellige distriktsdomstole eller

byretter, behandles den af tinglysningskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds efter ansøgerens eget valg, hvor en af de faste ejendomme er beliggende (civilretsplejelovens artikel 403, stk. 2).

- Begæringer om tvangsfuldbyrdelse af ubestridte fordringer i henhold til et pantebrev i et skib indgives til tinglysningskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor pantebrevet i skibet er tinglyst (civilretsplejelovens artikel 403, stk. 3).

Sager vedrørende fuldbyrdelse af fordringer indbragt for en domstol (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

begæringer om fuldbyrdelse af fordringer indbragt for en domstol indgives til tinglysningskontoret ved distriktsdomstolen eller byretten i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller, hvis dette ikke er oplyst, hvor skyldneren faktisk opholder sig eller har vedtægtsmæssigt hjemsted (civilretsplejelovens artikel 406²).

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Ja, det kan de: Ifølge lettisk lov kan parterne selv aftale, ved hvilken domstol sagen skal behandles (stedlig kompetence). Ved indgåelse af en aftale kan parterne anføre, hvilken domstol i første instans der skal behandle eventuelle tvister vedrørende aftalen eller opfyldelsen af dens betingelser. Parterne kan dog ikke ændre den saglige kompetence, dvs. de kan ikke bestemme, hvilket niveau i retten i første instans en sag skal indbringes til (civilretsplejelovens artikel 25), og de kan heller ikke ændre enekompetencen (civilretsplejelovens artikel 29). Aftaler om kompetence er underlagt to begrænsninger:

- denne form for tildeling af kompetence kan kun benyttes ved kontraktlige tvister,
- aftaler om ændring af den stedlige kompetence skal indgås på det tidspunkt, hvor kontrakten indgås, idet den specifikke domstol i første instans, der skal behandle en eventuel sag, angives. Da parterne ved indgåelse af en kontrakt ikke kan kende en eventuel fordrings størrelse, skal der i deres kontrakt være mulighed for at vælge en alternativ domstol i første instans, dvs. både en specifik distriktsdomstol eller byret og en specifik regional domstol, som parterne kan indbringe en eventuel sag for afhængigt af fordringens størrelse.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

I henhold til lettisk lovgivning behandler domstol med generel kompetence både civile sager og straffesager. Letland har ikke som andre lande specialdomstole, som f.eks. familieretter, eller dommere med speciale inden for særlige juridiske områder.

Som tidligere anført realitetsbehandles civile sager i en domstol i første instans, og de realitetsbehandles ikke i en domstol i en højere instans, før de har været behandlet af en domstol i en lavere instans. Retten i første instans for civilretlige sager er distriktsdomstolen eller byretten eller den regionale domstol, afhængigt af hvilken domstol der har kompetence i den pågældende sag. Som hovedregel kan alle civilretlige tvister indbringes for retten, hvor de behandles efter de almindelige domstolsprocedurer.

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 07/02/2019